

ГЕНДЕРНА СТРАТЕГІЧНА ПЛАТФОРМА
Гендерні загрози 2011

Питання, що регулюються Конвенцією ООН по ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок	Гендерні загрози 2011	Рекомендації з використання стратегій для ліквідації гендерних загроз
Стаття 2: Дискримінація	Численні дискримінаційні сексистські висловлювання керівників держави стосовно жінок. Бездіяльність держави та неспроможність захистити жінок від порушення їх прав в гендерно-стереотипних програмах у ЗМІ та поширенні сексистської реклами навіть за багаторазових звернень громадських організацій до представників владних структур, предстваників агенцій та власників програм та реклами. Використання образливих та принизливих образів жінок у сучасному медійному просторі України і відсутність реакції з боку держави навіть за багаторазових звернень громадських організацій до представників владних структур, предстваників агенцій та власників програм та реклами. Постійні випуски сексистських та гендерно-дискримінаційних програм, публікацій у ЗМІ та рекламному просторі Більшість людей в Україні не усвідомлюють, що таке «сексуальні домагання» і що треба робити у разі попадання в подібну ситуацію. В Україні не існує досвіду успішних судових практик щодо подібних справ.	Просвіта Судові позови Адвокація Просвіта Освіта Судові позови Просвіта Використання механізмів міжнародних організацій
Стаття 3: Національний механізм утвердження	Ліквідація національного механізму з утвердження гендерної рівності (Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади шляхом реорганізації, ліквідації діючих на сьогодні центральних органів виконавчої влади і утворення нових	Адвокація

гендерної рівності	міністерств») Переформатування центральних органів виконавчої влади та їх підрозділів на місцях, коли поза увагою залишилися важливі сфери державного управління – протягом чотирьох місяців на жоден орган виконавчої влади не було покладено функції реалізації гендерної політики, протидії торгівлі людьми та запобігання насильству в сім’ї. До переліку функцій Міністерства праці та соціальної політики не потрапили зобов’язання у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема попередження та надання допомоги постраждалим. Незрозумілою залишається доля Департаменту сімейної та гендерної політики колишнього Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту. Втрата фахівців, які мають унікальний досвід і знання, може стати непоправною. Внаслідок невизначеності статусу цих структур та їх подальшої долі звідти відбувається відтік професійних кадрів, що значно послаблює інституційну спроможність механізму утвердження гендерної рівності в Україні. Реформування державних структур призвело до зменшення кількості державних службовців, які відповідають за протидію насильству та торгівлі людьми, спеціалісти навантажені, не володіють відповідними знаннями, гендерні стереотипи заважають їм працювати з жінками. На обласному та місцевому рівнях органи влади не планують проводити заходи та не виділяються кошти з протидії торгівлі людьми, попередженню насильства та підтримці сім’ї, так як на національному рівні відсутні державні програми з підтримки сім’ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми. Загроза втрати матеріальної бази (регіональні гендерні ресурсні центри) та людського потенціалу (підготовлені гендерні експерти та експертки для роботи на регіональному рівні) у зв’язку з адміністративною реформою. Запровадження посади радника Прем’єр-міністра України з гендерних питань є саме по собі позитивним кроком, однак в умовах, коли радниця не має можливості обговорювати ці питання зі своїм керівником та працювати з його командою для втілення гендерної політики, існування такої посади є суто формальним, позбавленим реального змісту і лише вводить в оману українську та міжнародну громадськість. Реальна загроза втручання церкви та її протистояння реалізації державної гендерної політики: пишуться листи до центральних органів виконавчої влади,	Використання Закону «Про доступ до публічної інформації» Просвіта Освіта
--------------------	---	--

	подаються законопроекти щодо визнання цієї політики шкідливою для традицій українського суспільства. Законопроект щодо діяльності громадських організацій передбачає заборону фінансування від міжнародних донорів, що повністю унеможливить діяльність українських жіночих організацій та організацій гендерного напрямку. Гендерне насильство.	Інформаційні кампанії «Зустрічна адвокація» Адвокація Просвіта Освіта Інформаційні кампанії Адвокація щодо змін законодавства
Стаття 4: Тимчасові спеціальні заходи	Повністю відсутні плани чи окремі тимчасові спеціальні заходи	Просвіта Освіта Адвокація
Стаття 5: Гендерні стереотипи	Бездіяльність держави та неспроможність захистити жінок від гендерно-стереотипних ставлень на ринку праці. Гендерно-стереотипні ставлення унормовані в інформаційних матеріалах з опису професій (ІМОП), які пропонуються усіма державними центрами зайнятості.	Адвокація Судові позови Адвокація
Стаття 6: Торгівля жінками й проституція	Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади шляхом реорганізації, ліквідації діючих на сьогодні центральних органів виконавчої влади і утворення нових міністерств» стало таке переформатування центральних органів виконавчої влади та їх підрозділів на місцях, коли поза увагою залишилися важливі сфери державного управління – протягом чотирьох місяців на жоден орган виконавчої влади не було покладено функції реалізації гендерної політики, протидії торгівлі людьми та запобігання насильству в сім'ї. До переліку функцій Міністерства праці та соціальної політики не потрапили зобов'язання у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема попередження та надання допомоги постраждалим.	Адвокація

	Не ухвалено комплексний закон «Про протидію торгівлі людьми», проект якого розроблено вже ліквідованим Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту спільно з міжнародними та громадськими організаціями. Не затверджені Державна програма протидії торгівлі людьми на 2011-2015 роки. Під загрозою зриву перебуває реалізація Плану співпраці між Урядом Сполучених Штатів Америки та Урядом України з питань протидії торгівлі людьми, відповідно до якого кожна з держав, у тому числі й Україна, взяла на себе зобов'язання щодо запровадження та фінансування активних дій для зупинення цього ганебного явища.	
Стаття 7: Політичне й громадське життя	Відсутність жінок серед міністрів, голів обласних державних адміністрацій. Низький відсоток жінок серед народних депутатів, обласних та міських рад. Проект нового виборчого закону не містить положень про гендерне квотування. Не затверджена Загальнодержавна цільова соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2015 року.	Адвокація Адвокація щодо змін законодавства Адвокація
Стаття 8: Участь у роботі на міжнародному рівні	Відсутність офіційних даних щодо кількісних та якісних показників чисельності жінок у міжнародних делегаціях та представництвах України в інших країнах.	Використання Закону «Про доступ до публічної інформації»
Стаття 9: Національність	Збільшення кількості емігрантів та емігранток з мусульманських країн й вплив мусульманської культури та цінностей, що є різновекторною із ідеями гендерної рівності. Відсутність системи охорони прав жінок-емігранток. Маніпулювання окремими поняттями „національної ментальності та традицій”, відірваними від загального, не заангажованого історичного та сучасного суспільного контексту, посилюють гендерну дискримінацію, зневажають й принижують роль жінки у розвитку українського суспільства. Не враховуються інтереси й потреби жінок з етнічних меншин, що призводить до посилення гендерної дискримінації в контексті неповаги до етнокультурних особливостей етногруп українського суспільства.	Просвіта Адвокація Просвіта Інформаційні кампанії «Зустрічна адвокація» Адвокація

Стаття 10: Освіта	29 грудня 2010 р. Кабінетом Міністрів України затверджено Розпорядження № 2355-р «Про проведення експерименту з підготовки фахівців для МВС», яке обмежує право жінок на освіту у вищих системах МВС. Система державної освіти потребує впровадження системних гендерних підходів. В той же час не існує державної системи підготовки фахівців з гендерної проблематики у системі ВНЗ. Внаслідок епізодичного включення гендерної компоненти в державну начальну, середню та вищу освіту в освіті продовжують існувати різновекторні підходи, що безумовно гальмує процес впровадження ідей гендерної рівності в цілому у суспільстві. З 2010 р. за підтримки Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні проводяться тренінги з державної гендерної політики для державних службовців та гендерної освіти для вчителів. Тренінги мають на меті підвищення гендерної поінформованості та обізнаності даних груп. На жаль, участь у тренінгах здебільшого беруть особи, які не мають впливу на прийняття рішень та розподіл фінансових ресурсів. В той же час, у осіб, які займають високі пости, відсутня гендерна чутливість і гендерна поінформованість. Як наслідок – відсутність системних змін у всіх сферах та на всіх рівнях. Міністерство освіти і науки України рекомендує дискримінаційні тексти. Приклад: О. М. Павліченко, англійська мова, Підсумкові контрольні роботи Обмеженість у доступі жінок до навчання в системі професійно-технічних навчальних закладів за спеціальностями, які мають більший попит на ринку праці, тому що пов'язані з використанням новітніх технологій, та забезпечують більшу економічну незалежність/стабільність. Державні стандарти професійної освіти (за компетенціями, конкретними професіями), містять стереотипний розподіл професійної освіти за „жіночими” та „чоловічими” спеціалізаціями, що відображається в дискримінації жінок за правом вибору професії та у подальшому працевлаштуванні.	Судові позови Адвокація Адвокація Моніторинг виконання Закону Адвокація Моніторинг виконання Закону Освіта Адвокація Моніторинг виконання Закону Моніторинг виконання Закону Позитивні дії Моніторинг виконання Закону Адвокація
--------------------------	---	--

	Низький рівень регулювання працевлаштування жінок – випускниць професійно-технічних навчальних закладів.	Позитивні дії
Стаття 11: Працевлаштування	Роботодавці, як у приватному, так і в державному секторах, регулярно підкреслюють бажану стать працівника в оголошеннях про вакансії та використовують інформацію про сімейні обставини, яку вони вимагають під час співбесід, аби відмовити жінкам у роботі. Вимоги щодо віку та зовнішності теж стають перепорою, навіть якщо жінки цілковито відповідають посаді за своїми професійними якостями. Українське законодавство забороняє жінкам обіймати певні посади та виконувати певну роботу. Такі заходи мали на меті захистити жінок від важких та небезпечних умов праці. Але кількість цих обмежень перевищує прийняті міжнародні норми регулювання праці жінок, а визначені українським законодавством інструменти захисту жінок базуються на необ'єктивних критеріях, що суперечать принципам гендерної рівності, справляючи дискримінаційний ефект на жінок, знижуючи їх конкурентоспроможність на ринку праці. Нехтування у багатьох випадках роботодавцями нормами трудового законодавства щодо забезпечення гарантій зайнятості для осіб з сімейними обов'язками, низький рівень обізнаності керівників органів управління, підприємств, установ та організацій, командирів військових формувань щодо гендерних питань, відсутність належної правової допомоги на місцевому рівні, а також низький рівень правових знань у самих жінок стосовно механізмів захисту своїх прав. Проект закону «Про державну службу» (Ст.42) передбачає звільнення державного службовця у разі «нез'явлення на службі протягом більш як 60 календарних днів поспіль або більш як 100 календарних днів протягом року внаслідок тимчасової непрацездатності (без урахування часу відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами)». Зазначене положення стосується, насамперед, жінок, які зазвичай опікуються здоров'ям дітей та інших членів родини, а тому можуть підпадати під подібну категорію.	Моніторинг виконання Закону Адвокація щодо змін законодавства Звернення до Уповноваженого з прав людини Судові позови

	У більшості в малому та середньому бізнесі жінки, які працюють як найнятий персонал на мають трудових книжок, не заключають контрактів або трудових угод так як це є додатковим тягарем для їхніх зарплат а власники не бажають за них платити податок. У першу чергу це: відсутність трудового стажу, відсутність виплат лікарняних, щорічних відпусток та інших видів соціального захисту. Державні органи інспектування перевіряють тільки наявність медичних довідок, а не соціальну захищеність працівниць. Відсутність організованої та системної протидії сексуальним домаганням щодо жінок в сфері праці (замовчування випадків, перепони у розгляді справ в судовому порядку, інше)	Моніторинг Адвокація Судові позови Адвокація щодо змін законодавства
Стаття 12: Охорона здоров'я й планування сім'ї	Масове закриття ФАПів, лікарень, шкіл в сільській місцевості ускладнює і без того обмежений доступ жінок до відповідних послуг, а також позбавляє їх робочих місць, кількість яких в селі також обмежена. Окрім того, згадані кроки руйнують хитку інфраструктуру села призводячи його до занепаду і руйнування. У більшості дівчата та жінки з малих міст та сіл не мають достатньо коштів на транспорт та на лікування і часу для отримання якісних послуг. Жінки та ВІЛ. Місцеві органи влади не звертають уваги (так як вважають їх ізгоями) і не створюють умов для полегшення життя жінок, які живуть з ВІЛ/СНІД, дівчат, які працюють в секс бізнесі. Всі вони мають подвійну дискримінацію: як ті що мають ВІЛ, ті які займаються проституцією, так і те, що вони в останню чергу можуть отримати медичну допомогу: піклування про дітей та сім'ю не дозволяє їм мати час для отримання допомоги, насильство в родині або від сутенерів, робота або залежність від сутенера та клієнта. На сьогодні тільки за наявності громадських організацій жінки можуть отримати допомогу. Непродумані дії щодо збільшення виплат у зв'язку із народженням дитини та відсутність заходів, що передбачають підвищення відповідальності батьків до виховання дітей, призвели до підвищення рівня народжуваності у соціально	Адвокація Використання механізмів міжнародних організацій Звернення до Уповноваженого з прав людини Судові позови Адвокація щодо змін законодавства

	неадаптованих сім'ях.	
Стаття 13: Соціальні й економічні блага	Податковий кодекс негативно вплинув на жінок-підприємниць, які працюють у малому та середньому бізнесі або за контрактом, позбавивши їх та їхні сім'ї доходів Пенсійна реформа шляхом підвищення пенсійного віку жінок, без врахування подвійного навантаження, розриву в заробітній платі чоловіків та жінок тощо матиме негативний вплив на вразливі категорії жінок Соціальна сфера: Відсутність та обмеження у доступі до соціальних послуг. Наявність центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді дозволяла жінкам до 35 років та жінкам з дітьми отримувати безкоштовну допомогу соціальних працівників, психологів та юристів, була можливість перебувати у закладах соціального захисту (притулки, центри реабілітації). Після реформування органів влади на центральному рівні хвиля реформуваль торкнулась і місцевого рівня: заклади соціального призначення починають ліквідуватись, передаватись у підпорядкування іншим організаціям, не фінансуються, працівники соціальної сфери скорочуються. Обмеженість (неможливість) для жінок щодо отримання кредитів, іпотек тощо.	Моніторинг Адвокація Моніторинг Використання механізмів міжнародних організацій Адвокація Моніторинг
Стаття 14: Жінки, що проживають у сільській місцевості	Відсутні фахівці центри та заклади соціального призначення не дозволяють жінкам у сільській місцевості отримати захист від домашнього насильства. Обмежений доступ сільських жінок до ресурсів та користування ними: відсутність сучасних умов для цивілізованого побуту; важкі умови праці, в яких жінки переважно виконують ручну роботу; обмежений доступ до навчання новим технологіям та неможливість придбати технічні засоби для ведення господарства, тому що немає можливості отримати кредити та інше.	Адвокація Моніторинг Адвокація

	Обмежений доступ сільських жінок до участі у прийнятті рішень, плануванні та контролюванні процесом створення та розвитку кооперативів, особливо в стратегічних агро-економічних галузях (наприклад, зерновиробництво та зберігання, зернотрейдерство; м'ясовиробництво), що вважається перспективним для відродження сільського господарства в Україні.	Позитивні дії
Стаття 15: Рівність перед законом	Спроби вирішити питання протидії гендерній дискримінації у судовому порядку показали відсутність реальних механізмів та доступу до справедливого суду.	Використання механізмів міжнародних організацій
Стаття 16: Шлюб і сімейні стосунки	Не затверджена Загальнодержавна програма підтримки сім'ї на період до 2015 року Сімейний Кодекс визначає мінімальний вік шлюбу різним: для дівчат з 17 років, для хлопців – з 18 років	Адвокація Адвокація щодо змін законодавства (підтримка законопроекту 8488)
Факультативний протокол до Конвенції з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок - Процедура подання скарг - Процедура розслідування	Моніторинг Уповноваженого з прав людини свідчить про масові та системні порушення конституційних прав як жінок, так і чоловіків. За чотири місяці 2011 року до Омбудсмана України надійшло майже 10 тисяч письмових звернень, з яких 5,1 тисяч — від жінок. У письмових зверненнях міститься майже 15,6 тис. повідомлень про порушення прав людини, 8,7 тис. повідомлень - у письмових зверненнях жінок. Найчастіше, порівняно з чоловіками, жінки звертаються за захистом рівності прав чоловіків та жінок, економічних прав, права на свободу світогляду та віросповідання, а також прав дитини.	Використання механізмів міжнародних організацій